

9i fccdUb`hm´ hYfj Ymg!´ ^Uhm´ hi fj U`]gi i gj]fUghc´

Ji cg]_Yfhca i g`&\$%\$´
M hYYbj Yhc´

European Agency
for Safety and Health
at Work

Safety and health at work is everyone's concern. It's good for you. It's good for business.

Vuoden 2010 tärkeimmät tapahtumat

Talustilanteen pisyessä vaikeana Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (jäljempänä ”virasto”) jatkoi toimiaan työturvallisuuden takaamiseksi Euroopassa.

Vuoden kohokohtia olivat muun muassa eurooppalaisen kunnossapidon turvallisuuskampanjan käynnistäminen, uusia ja kehittyviä riskejä koskevan eurooppalaisen yritystutkimuksen (ESENER) tulosten julkaiseminen sekä verkossa käytettävän vuorovaikutteisen riskienarviointityökalun (OiRA) testaaminen.

TIEDON KERÄÄMINEN JA ANALYSOINTI

Euroopan riskienseurantakeskus

Foresight-hankkeessa mennään kehittymässä olevien riskien ennakointia pidemmälle ja esitetään päättäjille erilaisia mahdollisia skenaarioita, jotka auttavat heitä ryhtymään toimiin. [Ensimmäisessä Foresight-tutkimuksessa](#) tarkastellaan ”vihreiden” työpaikkojen alalla ympäristön suojelemiseksi suunniteltuun uuteen teknologiaan liittyviä mahdollisia riskejä. Vuonna 2010 laadittiin [raportti, jossa määritettiin alan keskeiset muutosvoimat](#) ja joka julkaistaan vuonna 2011.

Virasto julkaisi [selonteon Euroopassa itsenäisten ammatinharjoittajien keskuudessa käytetyistä työtapaturmien ja ammattitautien arviointimenetelmistä](#). Työtä on tehty myös työpaikoilla oleviin nanomateriaaleihin liittyvän riskien havaitsemista ja ilmoittamista koskevan kirjallisuustutkimuksen parissa. Lisäksi virasto julkaisi [e-fact-artikkelin biologisten aineiden riskien arvioinnista](#).

Viraston meneillään olevassa ”**OSH in figures**” -hankkeessa pyritään luomaan tietopohja, jonka avulla päättäjät voivat ehkäistä työtapaturmia ja ammattitauteja. Siinä kuvataan tilastojen sekä muista kansallisista ja eurooppalaisista lähteistä peräisin olevien tietojen avulla merkittävimpiä työterveyteen ja työturvallisuuteen (TTT) liittyviä ongelmia ja suuntauksia sekä tiettyjen työntekijäryhmien ja erityisalojen tilannetta. Osana hanketta virasto julkaisi vuonna 2010 [tilastotietoja aiheesta ”Kunnossapitotöiden työterveys ja -turvallisuus”](#) kunnossapidon turvallisuuskampanjan tueksi sekä raportin nimeltä [”TTT lukuina: työperäiset tuki- ja liikuntaelinsairaudet EU:ssa”](#). Virasto sai valmiiksi naisten TTT-kysymyksiä koskevan raporttiluonnoksen ja laati liikennealaa koskevia raportteja julkaistavaksi vuonna 2011. Se käynnisti myös hankkeen, jonka tavoitteena on ymmärtää työperäistä tauti- ja vammakuormitusta eli työn vaikutuksia terveyteen pitkällä aikavälillä.

Yksi viraston lippulaivahankkeista on [uus^{ia} ja kehittyviä riskejä koskeva eurooppalainen kyselytutkimus yrityksille](#) (ESENER). Sen ensihavainnot julkaistiin kesäkuussa 2010 Barcelonassa Espanjan puheenjohtajakaudella järjestetyssä konferenssissa, jossa käsiteltiin yhteisön työterveys- ja työturvallisuusstrategian (2007–2012) väliarvointia. ESENER-tutkimuksen tarkoituksena on muodostaa kuva nykytilanteesta eurooppalaisilla työpaikoilla. Tutkimuksessa kysyttiin esimiehiltä sekä työntekijöiden työterveys- ja työturvallisuusedustajilta, miten he puuttuvat työterveys- ja työturvallisuusriskeihin, ja kiinnitettiin erityistä huomiota psykososiaalisiin riskeihin, kuten työperäiseen stressiin, väkivaltaan ja häirintään. Alustavat havainnot julkaistiin [raportissa](#), jonka [tiivistelmä](#) käännettiin kaikille tutkimukseen osallistuneiden maiden kielille. Lisäksi viraston verkkosivuilla julkaistiin monikielinen kartoitustyökalu, jonka avulla käyttäjät voivat tarkastella yksittäisistä kysymyksistä saatuja tuloksia maakohtaisesti, alakohtaisesti ja yrityksen koon mukaan. ESENER-tutkimuksessa haastateltiin yli 36 000:tta esimiestä ja työntekijää 31 maassa. Painopiste siirtyy nyt tämän suuren tietolähteen louhimiseen ja ESENER-tutkimuksessa kerättyjen tietojen käyttämiseen: virasto on asettanut tutkimustulokset vapaasti saataville, jotta tutkijat, työmarkkinaosapuolet ja muut sidosryhmät voivat tutkia edelleen, mitä tulokset merkitsevät niiden kansallisessa ympäristössä.

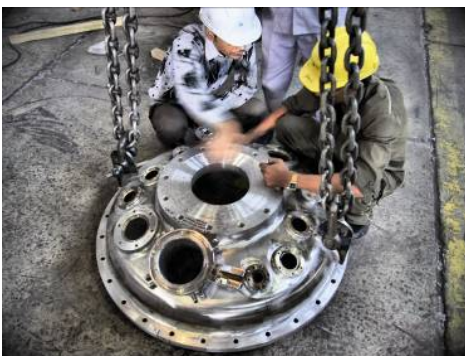

"New OSH ERA" -hankkeen loppukokous järjestettiin Berliinissä helmikuussa 2010 neljän työvuoden jälkeen. Yhteenliittymässä on tutkittu tuona aikana EU:ssa tehtävän TTT-tutkimuksen tilaa, määritetty korjattavia puutteita, jotka liittyvät EU:n työntekijöiden kohtaamien uusien ja kehittyvien työpaikkariskien tutkimiseen, ja julkaistu tutkimushankkeita koskeva koordinoitu ehdotuspyyntö, joka käsittää myös työssä ilmeneviä psykososiaalisia riskejä koskevat hankkeet.

Euroopan riskienseurantakeskus (ERO) sai myös valmiiksi raportin [työpaikalla tapahtuvasta väkivallasta ja häirinnästä](#), josta 5–20 prosenttia eurooppalaisista työntekijöistä kärsii. Raportissa keskitytään toteutettaviin toimiin sekä erilaisiin kulttuurinormeihin ja käsityksiin, jotka voivat vaikuttaa väkivallan ja häirinnän määrittelytapaan.

Työympäristötiedot

[Kunnossapidon turvallisuuskampanjaa](#) varten on laadittu ja julkaistu monenlaista aineistoa, kuten [kampanjaopas](#) sekä raportti "[Turvallinen kunnossapito käytännössä](#)". Vuonna 2010 kunnossapidon turvallisuuskampanjaa tuettiin jakamalla eurooppalaisia hyvän käytännön palkintoja. Lisäksi käynnistettiin työt seuraavan, vuosien 2012–2013 Terveellinen työ -kampanjan parissa. Sillä edistetään *yhteistyötä riskien ehkäisemiseksi*.

Yksi vuosina 2008–2009 toteutetun, Terveellinen työ -riskienarviointikampanjan tärkeistä tuloksista on [verkossa käytettävä vuorovaikutteinen riskienarviointityökalu](#) (OIRA). Se on maksuton, helpokäyttöinen ja kullekin alalle

mukautettu verkkotyökalu, jonka tarkoituksena on helpottaa riskien arviointia organisaatioissa eri puolilla Eurooppaa. Tämä on ensimmäinen EU:ssa toteutettu aloite, jonka tavoitteena on kannustaa erityisesti mikro- ja pienyrityksiä arvioimaan riskejä ottaen huomioon eri alojen yritysten ominaispiirteet. Vuonna 2010 vietiin eteenpäin useita pilottihankkeita, joiden tavoitteena oli osoittaa, miten OiRA-työkalua voidaan kehittää eri aloilla Euroopan eri maissa, ja auttaa kaikenlaisia organisaatioita osallistumaan työkalun kehittämiseen. Erityisen tärkeää on, että OiRAn kehittämiseen osallistuvat EU:n ja kansallisten viranomaisten lisäksi myös työmarkkinaosapuolet, koska työkalua on tarkoitus kehittää yhteistyössä eri alojen työmarkkinaosapuolten kanssa EU:ssa ja kansallisesti. Siksi työmarkkinaosapuolten keskuudessa on ryhdytty mainostamaan työkalun hyötyjä ja edistämään sen käyttöönottoa.

Virasto työsti koko vuoden 2010 viittä raporttia, jotka koskevat **tieliikennealan** hyviä TTT-käytäntöjä ja jotka julkaistaan vuonna 2011. Samalla julkaistaan myös [verkkoartikkeli](#). Raportit sisältävät selonteon ohjelmista ja kampanjoista, joilla on pyritty vaikuttamaan tieliikennealan TTT-kysymyksiin, tapaustutkimuksia tierahatilan ja linja-autoliikenteen ennaltaehkäisevistä käytännöistä, selontekoja hyviä käytäntöjä koskevista ohjeista taksialalla sekä moottoripyörä- ja polkupyörälähettoiminnassa ja selonteon tieliikenneonnettomuuksista. Vuonna 2010 julkaistiin [e-fact-artikkeli tierahatiliikenteen riskien arvioinnista](#).

Virasto julkaisi syyskuussa 2010 raportin nimeltä ["Taloudelliset kannustimet työterveyden ja -turvallisuuden parantamiseksi"](#). Siinä esitetään ajantasainen katsaus eri kannustimiin, joilla organisaatioita kannustetaan Euroopan maissa huolehtimaan hyvästä työterveydestä ja työturvallisuudesta ja joita ovat esimerkiksi vakuutusmaksu- tai veroalennukset, paremmat pankkipalveluehdot, kuten matalammat korot, sekä valtion tuet. Raportissa todetaan, että taloudelliset kannustinjärjestelmät ovat hallituksille kustannustehokkain tapa vähentää työtaturmien ja ammattitautien määrää.

[Työpaikkaterveyden edistäminen](#) (WHP) kattaa kaiken, mitä työnantajat, työntekijät ja laajemmin yhteiskunta tekevät työntekijöiden työterveyden ja työhyvinvoinnin parantamiseksi. Virasto julkaisi vuonna 2010 työpaikkaterveyden edistämistä koskevia tietoja, kuten tiedotteita [työnantajille](#) ja [työntekijöille](#). Lisäksi virasto laati vuonna 2011 julkaistavia raportteja nuorten työntekijöiden työpaikkaterveydestä ja mielenterveyden edistämisestä ja loi sarjakuvahahmoja esittääkseen työpaikkaterveyden edistämistä koskevan viestinsä hausalla tavalla.

Virasto julkaisi raportin ja tiedotteen nimeltä ["Haasteet ja mahdollisuudet työterveyden ja työturvallisuuden \(TTT\) sisällyttämisessä yliopisto-opetukseen"](#). Niissä annettiin esimerkkejä TTT:n sisällyttämisestä yliopisto-opetukseen. Virasto alkoi myös kerätä esimerkkejä koko yliopiston kattavasta lähestymistavasta oppilaitoksen turvallisuuteen ja riskejä koskevaan koulutukseen. Siinä riskeihin liittyviä peruskäsitteitä koskeva opetus yhdistyy turvallisen opiskeluympäristön luomiseen opiskelijoille heidän omilla oppilaitoksissaan.

Vuonna 2010 virasto jatkoi [verkkosivujensa lainsäädäntöosion](#) kehittämistä helppokäyttöisempään suuntaan. EU:n direktiivit ja suuntaviivat on nyt järjestetty aiheen mukaan. Saatavilla on myös johdantotekstejä EU:n lainsäädäntöön, tiivistelmiä kustakin säädöksestä, linkit kokonasiin säädöksiin kaikilla EU:n kielillä ja linkit kansallisiin säädöksiin, joilla EU:n direktiivit on pantu täytäntöön.

Muita hankkeita olivat [tapaustutkimukset tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisemisestä maatalousalalla, naisten työterveyteen ja työturvallisuuteen vaikuttavia erityiskysymyksiä koskevan verkkoartikkelin päivittäminen, siivoustyöntekijöiden psykososiaalisten riskien hallintaa koskevan e-fact-artikkelin julkaiseminen ja noin 300:n eri TTT-aiheita koskevan usein kysytyn kysymyksen \(UKK\) julkaiseminen hakutoiminnolla varustetussa tietokannassa.](#)

VIESTINTÄ, KAMPANJOINTI JA PR-TOIMINTA

Jukka Takala (viraston johtaja), Napo and komission jäsen László Andor kampanjan avajaistilaisuudessa.

maailmassa.

Vuonna 2010 virasto keskittyi viestintätoiminnassaan ensisijaisesti [kunnossapidon turvallisuuskampanjan](#) edistämiseen. Koko vuoden 2011 jatkuvassa kaksivuotisessa kampanjassa on jo saavutettu ennätysellisiä osallistumislukuja kaikissa EU:n jäsenvaltioissa ja EU:n ulkopuolella. Kampanja käynnistettiin [kansainvälisenä työturvallisuuspäivänä 28. huhtikuuta](#), ja se on alansa suurin kampanja

Virasto on tukenut kansallista kampanjatoimintaa eurooppalaisten kampanjoiden tukipaketilla (ECAP), josta kansalliset koordinoitikeskukset ovat saaneet monenlaista kampanjamateriaalia ja monenlaisia palveluja kampanjoinnin tueksi. Kampanjatoiminta on järjestetty muun muassa 65 kumppanien ja sidosryhmien kokousta, 12 lehdistötilaisuutta, 11 muuta tiedottajille tarkoitettua tilaisuutta ja kaksi radiohaastattelua sekä laadittu tiettyihin maihin mukautettuja lehdistötiedotteita. Kampanjan ensimmäisenä vuotena mukaan saatiin yli [40 virallista yhteistyökumppania](#). Virasto on julkaissut kampanjaa varten monikielisen innovatiivisen verkkosivuston osoitteessa <http://hw.osha.europa.eu>. Kampanjatahtumien huipentuma oli lokakuussa vietetty Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviikko, jonka aikana eri puolilla Eurooppaa järjestettiin satoja tiedotustapahtumia.

[Vuonna 2009 järjestetyn valokuvauskilpailun "Millainen kuva sinulla on työterveydestä ja -turvallisuudesta?"](#) jatkotoimenpiteenä virasto järjesti koordinoitikeskusten verkostolle useita näyttöksiä, joiden ansiosta koordinoitikeskukset saattoivat järjestää omia näyttelyjään.

Leipzigissä 53. kertaa järjestetyillä kansainvälisillä dokumentti- ja animaatioelokuvajuhlilla myönnettiin toista kertaa [Terveellinen työ -elokuvapalkinto](#) parhaalle työaiheiselle dokumenttielokuvalle. Palkinnon sai Tomáš Kudrnan ohjaama teos nimeltä *All That Glitters* (*Kaikki mikä kiiltää*).

Virasto julkaisi vuoden 2010 aikana 11 [lehdistötiedotetta](#) ja monta TTT-aiheista artikkelia. Mediaseuranta osoitti, että virastoa käsiteltiin yli 1 500 lehtileikkeessä. Kunnossapidon turvallisuuskampanjan, Terveellinen työ -riskinarviointikampanjan ja kansainvälisen työturvallisuuspäivän tueksi nauhoitettiin kolme Jukka Takalan videoviestiä.

Vuoden 2010 suuria **tapahtumia** olivat Veronan Euromaintenance-kokous, Tšekin tasavallassa järjestetyt Interprotect-messut, Euroopan ergonomiayhdistysten liiton (Federation of European Ergonomics Societies) tapahtuma Bruggessa, Frankfurtin kirjamesset ja Pariisin Expoprotection-messut. Lisäksi viraston työntekijät osallistuivat puhujina lähes 200:aan Euroopassa ja muualla järjestettyyn konferenssiin.

EU:n puheenjohtajavaltioiden kanssa tehtyyn yhteistyöhön liittyviä kohokohtia oli kaksi: ESENER-tutkimuksen tulosten julkaiseminen Espanjan puheenjohtajakaudella yhteisön työterveys- ja työturvallisuusstrategian (2007–2012) väliarvioinnin yhteydessä sekä Brysselissä Belgian puheenjohtajakaudella järjestetty konferenssi aiheesta "Turvallinen kunnossapito" (Maintenance: Do It Safely), johon osallistuivat komission jäsen László Andor ja Belgian varapääministeri Joëlle Milquet.

Virasto kuuluu suositun sarjakuvahahmon Napon kehittäneeseen yhteenliittymään. Se on käynnistänyt pilottihankkeen kehittääkseen **opettajille tarkoitettun Napo-työkalupakin**, joka sisältää tuntisuunnitelmia, joita voidaan käyttää kouluissa eri puolilla Eurooppaa. Työturvallisuuskampanjaa tukevat myös [Napo ja turvallinen kunnossapito](#) -DVD ja -videoleike, ja **Napo-koosteeseen** (Napo Compendium) on koottu kaikki 12 Napo-elokuvaa vuosilta 1997–2010.

Vuonna 2010 käynnistettiin useita viraston ja **Enterprise Europe Network** (EEN) -verkoston uuteen viestintäyhteistyöhön liittyviä pilottihankkeita, joissa viraston julkaisuja levitettiin EEN-verkoston kumppaneille. EEN-verkostolla on yli 570 kumppania 45 maassa, ja se on tarjonnut palveluja kolmelle miljoonalle pk-yritykselle vuodesta 2007.

Verkkosivuja kehitettiin laatimalla useita uusia aiheita käsitteleviä osioita, parantamalla Euroopan riskienseurantakeskusta käsittelevää osiota ja laatimalla uusi [koordinointikeskusten verkostoa](#) käsittelevä osio. Jotta OiRA-työkalua voitaisiin muuttaa viraston tarpeita vastaavaksi, suunniteltiin ja luotiin OiRA-testaussivusto, jolla kehitystyöhön osallistuvat saattoivat räätälöidä viraston OiRA-työkalua omia tarpeitaan vastaavaksi. Arviointi osoittaa, että virasto on onnistunut uudistamaan ja parantamaan kampanjasivustoaan. Tiedotuksen tehostamiseksi virastolle perustettiin myös [Twitter-käyttäjätili](#).

Virasto on jatkanut julkaisuohjelmaansa ja tarjonnut seikkaperäistä ja ajankohtaista TTT-tietoa suurelle yleisölle eri puolilla Eurooppaa. Virasto julkaisi vuoden aikana yhdeksän uutta raporttia ja kirjallisuuskatsausta, 11 tiedotetta ja kunnossapidon turvallisuuskampanjan PR-materiaalia.

VERKOSTON KEHITTÄMINEN

Vuonna 2010 keskeistä oli **EU:n 29 viraston välinen koordinointi**. Virasto pyrki edustamaan EU:n eri sääntelyvirastoja ja puhui niiden kaikkien puolesta käydessään keskusteluja parlamentin, neuvoston ja komission kanssa samalla, kun virastojen tulevasta asemasta EU:n toimielinrakenteessa käytiin keskustelua.

Viraston työtyöterveys- ja turvallisuustiedotuksen kansallisten koordinoitikeskusten verkosto kasvoi huhtikuussa 2010, kun ETA- ja EFTA-maat Norja, Islanti ja Liechtenstein, joilla kaikilla on omat koordinoitkeskuksensa, liittyvät täysipainoisesti viraston toimintaan. Myös Sveitsi osallistuu viraston moniin toimenpiteisiin, vaikka se ei olekaan liittynyt ETA-sopimukseen. Virasto on myös jatkanut toimiaan vahvistaakseen ja kehittääkseen ehdokasvaltioiden ja mahdollisten ehdokasvaltioiden koordinoitkeskuksia ja kansallisia verkostoja.

Brysselin yhteyskeskus toimii jatkossakin pääasiallisena yhteyspisteenä viraston ja sen tärkeimpien EU:n tason institutionaalisten ja poliittisten kumppaneiden ja työmarkkinaosapuolten välillä. Se ottaa jatkuvasti vastaan kyselyjä ja entistä enemmän tieto- ja osallistumispyyntöjä toimielimiltä, yleisöltä ja lehdistöltä.

Virasto on jatkanut toimiaan tehostaakseen yhteistyötään **kansainvälisten kumppaneidensa**, kuten Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ja Maailman terveysjärjestön (WHO), kanssa.

NÄKYMÄT VUONNA 2011

Euroopan riskienseurantakeskuksessa jatketaan ESENER-tutkimuksen tulosten analysointia. Tavoitteena on osoittaa, miten tulokset sopivat yhteen erilaisten kansallisten sääntelyjärjestelmien ja erilaisten työmarkkinasuhdejärjestelmien kanssa, ja tutkia siten laajamittaisten järjestelmien ja menettelytapojen sekä riskinhallinnan suhdetta yksittäisten yritysten tasolla. "Vihreissä" työpaikoissa kehittyviä riskejä koskevan laajamittaisen Foresight-hankkeen seurauksena puolestaan määritetään uusia tekniikoita, jotka voivat vaikuttaa työntekijöiden työterveyteen ja työturvallisuuteen – myönteisesti tai kielteisesti. Lisäksi viraston toimintaohjelman kannalta keskeisistä aiheista laaditaan OSHwiki-tietosanakirja-artikkeleja. Tavoitteena on julkaista OSHwiki, kun siihen on saatu riittävästi sisältöä, jotta muita voidaan houkutella osallistumaan.

Työympäristötietojen osalta vuonna 2011 esitellään OiRA-työkalu kansallisella tasolla ja tärkeimmiltä sidosryhmiltä pyydetään poliittista tukea. Käynnissä on pilottihankkeita, joissa kehitetään tietyille aloille räätälöityjä työkaluja. OiRA-työkalu lanseerataan virallisesti Istanbulissa järjestettävässä työterveyden ja työturvallisuuden maailmankongressissa. Kunnossapidon turvallisuuskampanjan toisena vuotena laaditaan raportteja ja tiedotteita muun muassa maataloudesta ja legionella-bakteerista. Myös vuosien 2012–2013

riskiennähkäisykampanjaan laaditaan aineistoa. Samalla työpaikkaterveyden edistämisen alalla laaditaan uusia raportteja ja tiedotteita nuorten työntekijöiden työterveyden edistämisestä ja mielenterveyden edistämisestä.

Viestinnän, kampanjoinnin ja PR-toiminnan osalta todettakoon, että kahdeksalle eurooppalaiselle yritykselle myönnetään 28. huhtikuuta 2011 eli kansainvälisenä työturvallisuuspäivänä Budapestissa eurooppalaiset hyvän käytännön palkinnot tunnustuksena niiden erinomaisesta panostuksesta turvalliseen kunnossapitoon ja että kunnossapidon turvallisuuskampanjan päätöstahtuma järjestetään marraskuussa Bilbaossa. Vuosien 2012–2013 kampanjaa valmistellaan laatimalla materiaalia, johon sisältyy koordinoitkeskuksille ja yhteistyökumppaneille tarkoitettuja interaktiivisia työkaluja kampanjatahtumien järjestämisen tueksi sekä kampanjatyökalupakki, jonka avulla henkilöt, jotka eivät ole viestintä- ja kampanjasuunnittelun asiantuntijoita, voivat järjestää edullisia tapahtumia turvallista kunnossapitoa koskevan viestin välittämiseksi. Työpaikkaliikenteestä tehdään uusi Napo-DVD, minkä lisäksi laaditaan videoleike tietoisuuden lisäämiseksi työpaikan tupakansavun vaaroista. Opettajien työkalupakkia testataan neljässä EU:n jäsenvaltiossa ja vuoden 2011 jälkipuolella laaditaan levityssuunnitelma ja lisää tuntisuunnitelmia. Tiedotustoimiin kuuluvat Terveellinen työ -elokuvapalkinto, joka myönnetään Leipzigin kansainvälisillä dokumentti- ja animaatioelokuvajuhlilla, sekä eurooppalainen valokuvakilpailu, jonka painopiste on riskien ennaltaehkäisyssä.

Verkoston kehittämisen osalta vuosi 2011 on ensimmäinen, jona ETA-maat osallistuvat täysipainoisesti viraston työskentelyyn. Lisäksi virasto osallistuu tiiviisti Istanbulissa järjestettävän työterveyden ja työturvallisuuden maailmankongressin suunnitteluun ja valmisteluun. Virasto lujittaa entisestään kansainvälistä verkostoaan, joka perustuu nykyiseen yhteydenpitoon Yhdysvaltojen toimielinten kanssa. Se harkitsee myös yhteydenpidon lisäämistä Kiinaan, Intiaan ja kansainväliseen työelämäpaneeliin (International Panel for Working Life) komission emopääosaston ehdotuksen mukaisesti. Lisäksi virastolle valitaan vuonna 2011 uusi johtaja Jukka Takalan seuraajaksi.